

Programa școlară pentru disciplina opțională
EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ
[Curriculum la decizia școlii pentru gimnaziu/liceu – clasele
aVII a, a VIII a, a IX a și a X a]

Notă de prezentare

Programa școlară a disciplinei *Educație pentru dezvoltare durabilă* reprezintă o ofertă curriculară de disciplină opțională pentru gimnaziu și liceu (de abordat la clasele a VII a, a VIII a, a IX a și a X a, diferențiat, ca și conținuturi educaționale, pentru fiecare clasă proiectată pentru 1 ora/săptămână, pe durata unui an școlar.

Educația pentru Dezvoltare Durabilă (EDD) se dezvoltă în continuare ca un concept larg și cuprinzător, reunind aspecte interconectate referitoare la mediu, la probleme economice și sociale. EDD lărgeste conceptul de educație a mediului, care cuprinde un număr din ce în ce mai mare de subiecte legate de dezvoltare. EDD cuprinde, de asemenea, diverse elemente de dezvoltare și alte forme specifice de educație. Prin urmare, educația mediului ar trebui elaborată și completată cu alte domenii de educație, într-o abordare integrată către o educație pentru dezvoltare durabilă.

Temele cheie ale EDD includ, printre altele: reducerea sărăciei, îndatoririle cetățenești, pacea, etica, responsabilitatea, în contextul local și global, democrația și guvernarea, justiția, securitatea, drepturile omului, sănătatea, egalitatea dintre sexe, diversitatea culturală, dezvoltarea rurală și urbană, economia, modelele de producție și de consum, responsabilitatea civică, protecția mediului, managementul resurselor naturale și diversitatea biologică și a naturii. O raportare la teme atât de diverse în EDD necesită o abordare globală.

Programa școlară a disciplinei opționale *Educație pentru dezvoltare durabilă* este justificată din perspectiva următoarelor elemente de noutate pe care le promovează:

- abordarea de tip interdisciplinar și transdisciplinar a unor probleme de actualitate referitoare la globalizare, la dezvoltare/dezvoltare durabilă, la cetățenia globală, ecologie și mediu;
- pregătirea elevilor de gimnaziu/liceu pentru înțelegerea impactului problemelor care se manifestă la nivel global asupra dezvoltării la nivel individual și de grup;
- pregătirea elevilor de gimnaziu/liceu pentru gândirea și reflecția sistemică, critică și creativă, deopotrivă în context local și global
- implicarea tinerilor în elaborarea și în aplicarea unor proiecte pentru dezvoltare și în promovarea unui comportament adecvat dezvoltării durabile.

În acord cu documentele de politică educațională din România care prevăd centrarea învățământului pe dezvoltarea și diversificarea competențelor cheie, prezenta programă școlară se raportează la *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (2006/962/EC). Această raportare are în vedere și faptul că documentul de referință european pentru competențe cheie prezintă atât contextul globalizării, cât și necesitatea dobândirii de către fiecare cetățean a unui set de competențe care să-i permită să se adapteze în mod flexibil la o lume caracterizată prin schimbare rapidă și prin interconectare profundă. *Cadrul de referință european pentru competențe cheie* este reflectat la nivelul cunoștințelor, abilităților, atitudinilor pe care le promovează programa, respectiv la nivelurile: valori și atitudini selectate; competențe specifice elaborate, corelate cu elemente de conținut; sugestii metodologice formulate.

În elaborarea prezentei oferte curriculare au fost valorificate și recomandările conținute în următoarele documente internaționale:

- *Declarația Mileniului*, care stabilește Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului; Declarația a fost adoptată în septembrie 2000, la Summit-ul Mileniului, de 191 de state, printre care și România;
- *Un plan de acțiune al UE, în douăsprezece puncte, în sprijinul obiectivelor de dezvoltare ale mileniului*, document elaborat de Comisia Europeană în anul 2010;
- *Declarația de la Maastricht referitoare la educația globală*, anexă la *Cadrul strategic european pentru îmbunătățirea și dezvoltarea educației globale în Europa până în anul 2015*;
- *Îmbunătățirea competențelor pentru secolul 21: un program de cooperare europeană pe plan școlar*, document elaborat de Comisia Europeană în anul 2008.
- *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030*, adoptată de Guvernul României în ședința din 9 noiembrie 2018, prin HG nr. 877/2018
- *STRATEGIA UNECE PENTRU EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ* adoptată la Întâlnirea la nivel înalt a miniștrilor mediului și educației de la Vilnius, Lituania
- *Declarația comună a miniștrilor educației și mediului, Batumi, Georgia, 2016*, High-level Meeting of Education and Environment Ministries of the region of the United Nations Economic Commission for Europe
- *Agenda 2030, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*

Programa școlară a disciplinei *Educație pentru dezvoltare durabilă* are ca finalitate abilitarea elevilor pentru manifestarea unui comportament adecvat dezvoltării durabile prin:

- manifestarea receptivității față de problemele dezvoltării durabile considerate în raport cu rolurile și responsabilitățile asumate în viața de fiecare zi (de exemplu, în ceea ce privește mediul, cetățenia activă/cetățenia globală);

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) impune o reorientare a sistemului curent, bazat exclusiv pe oferirea de informații, către unul bazat pe tratarea de probleme și identificarea soluțiilor posibile. Așadar, educația ar trebui să își mențină focalizarea tradițională pe disciplinele individuale, și în același timp, să „își deschidă ușile” față de examinarea multi- și inter-disciplinară a problemelor apărute în situații reale. Acest lucru ar putea avea un impact asupra structurii programelor de învățământ și asupra metodelor de predare, fiind necesar ca pedagogii să nu mai fie exclusiv transmițători, iar elevii să nu mai fie doar receptori. În schimb, atât formatorii cât și cei care învață ar trebui să formeze o echipă.

Instituțiile de învățământ din sistemul formal joacă un rol important în dezvoltarea capacităților de la vârste fragede, oferind cunoștințe și influențând atitudinile și comportamentul. Este important să se asigure o bună cunoaștere în ceea ce privește dezvoltarea durabilă (DD) de către toți elevii și studenții, iar aceștia trebuie să fie conștienți de efectele deciziilor ce contravin unui proces de dezvoltare durabilă. O instituție de învățământ, în întregul ei, inclusiv elevii, studenții, profesorii, directorii și părinții, ar trebui să urmeze principiile DD.

Este importantă sprijinirea activităților de educație informală și non-formală pentru dezvoltare durabilă, deoarece acestea sunt un complement esențial al educației formale, inclusiv în cazul formării inițiale. EDD non-formală are un rol special, deoarece este mai des centrată pe cel format, pune accent pe participare și promovează învățarea pe tot parcursul vieții. Educația informală la locul de muncă adaugă valoare atât angajaților, cât și angajatorilor. Prin urmare, cooperarea între actorii implicați în diversele forme de EDD ar trebui recunoscută și încurajată.

Școala implicată în EDD se implică în educația pentru viitor prin faptul că elevii și cadrele didactice sunt stimulați să gândească având cultura complexității, utilizează gândirea critică pentru a explora și a pune întrebări, formulează clar ce constituie valori, reflectând asupra valorii învățării, luării de decizii și a participării, revizuiind toate materiile și pedagogia în lumina educației pentru dezvoltarea durabilă. Toate acestea pot deveni elemente centrale ale dezvoltării competențelor acționale la elevi. O asemenea școală nu este dominată de structurile ierarhice tradiționale, ci de rețele dinamice și de nevoile cooperării locale și globale.

Competențele generale sunt preluate din programele disciplinelor socio-umane și actualizate la contextul actual național și internațional privind educația pentru dezvoltare durabilă.

Competențele specifice sunt corelate cu unitățile de conținut, corespondența dintre acestea nefiind biunivocă; o anumită competență specifică poate să fie formată prin diferite unități de conținut.

Lista explicită ce recomandă valori și atitudini accentuează dimensiunea afectiv-atitudinală și morală a învățării, dar are în vedere și învățarea prin acțiune, pe bază de experiență, dinspre elev spre profesor, din perspectiva contribuției specifice a acestei discipline opționale la atingerea finalităților educației.

Acest opțional se va afla la baza conștientizării și integrării în școală a Educației pentru Dezvoltare Durabilă și va deschide noi perspective pentru integrarea acestor obiective de Dezvoltare Durabilă în programele școlare la majoritatea specialităților, dar și ca politică permanentă a școlii.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta utilizarea prezentului curriculum în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu statutul acesteia de curs opțional.

Programa se adresează atât profesorilor, cât și potențialilor autori de manuale/ghiduri. Prevederile existente în programa școlară constituie pentru profesori punctul de plecare pentru realizarea unei proiectări didactice personale a activității pe care o desfășoară cu elevii de sfârșit de ciclu gimnazial și început de ciclu liceal inferior.

Competențe generale

1. Conștientizarea conceptului de dezvoltare sustenabilă, provocările în realizarea ODD-urilor, importanța fiecărei discipline pentru realizarea ODD-urilor și propriul rol în acest proces
2. Abordarea integrativă a aspectelor și provocărilor dezvoltării sustenabile, ținând seama de dimensiunile sociale, ecologice, economice și culturale din perspectiva principiilor și valorilor dezvoltării sustenabile, inclusiv ale justiției inter-generaționale și globale
3. Participarea la procesul de învățare prin experimente, cooperarea în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul diferitelor grupuri cu specific educațional
4. Manifestarea unui comportament social activ, flexibil și responsabil, adecvat, adaptat la situația globală actuală
5. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității locale
6. Dezvoltarea de proiecte pe probleme specifice dezvoltării durabile, sustenabile în contextul educațional de importanță locală, națională sau globală, în cooperare cu instituțiile educaționale și cu alți parteneri

Valori și atitudini

Competențele generale și specifice care trebuie formate prin procesul de predare-învățare a disciplinei *Educație pentru dezvoltare durabilă* au la bază și promovează următoarele valori și atitudini:

- justiție socială;
- solidaritate;
- apartenență la comunitatea globală;
- responsabilitate socială;
- responsabilitate față de mediu;

- cooperare pentru dezvoltare;
- atitudine pozitivă față de diversitate;
- respingerea risipei de resurse;
- protecția mediului;
- relaționare pozitivă cu ceilalți;
- comportament care valorizează dezvoltarea durabilă.

Competențe specifice și conținuturi

Competențe specifice	Conținuturi
	I.Prezentarea si intelegerea obiectivelor de dezvoltare durabila
1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației pentru dezvoltare durabilă	Ce este dezvoltarea durabilă? Patru dimensiuni de dezvoltare durabilă? Ce s-a întâmplat înaintea ODD?
1.2. Analizarea, în echipe de lucru, a principalelor provocări pe care le generează globalizarea la nivel individual și la nivel de comunitate	Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă pe scurt
1.3. Cunoașterea celor 17 ODD-uri și a temelor și provocărilor aferente	1. Fără sărăcie - Eradicarea sărăciei în toate formele sale, pretutindeni
1.4. Înțelegerea discursului asupra ODD urilor și a practicilor EDD în context local, național și global	2. Zero Foamete - Eradicarea foametei, realizarea securității alimentare și a nutriției îmbunătățite și promovarea agriculturii sustenabile
1.5. Dezvoltarea propriei imagini integrative a aspectelor și provocărilor dezvoltării	3. Sănătate și bunăstare - Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării pentru toți la toate vârstele
	4. Educație de calitate - Asigurarea unei educații inclusive și echitabile decalitate și promovarea oportunităților de învățare pentru toți

<p>sustenabile, ținând seama de dimensiunile sociale, ecologice, economice și culturale din perspectiva principiilor și valorilor dezvoltării sustenabile</p> <p>1.6. Înțelegerea diversității culturale, a egalității genurilor, a justiției sociale, a protecției mediului și dezvoltării personale ca elemente integrate ale EDD și importanța lor în procesele educaționale</p> <p>1.7. Acționarea ca un agent de schimbare într-un proces de învățare sustenabil care conduce familia, grupul de prieteni, școala, comunitatea către dezvoltarea sustenabilă.</p> <p>1.8. Analizarea consecințelor pozitive/negative pe care activitatea oamenilor le poate avea asupra mediului înconjurător</p> <p>1.9. Explorarea unor modalități de utilizare rațională a resurselor și de protecție a mediului</p>	<p>5. Egalitatea de gen - Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și fetelor</p> <p>6. Apă curată și salubritate - Asigurarea disponibilității și administrării sustenabile a apei și salubrității pentru toți</p> <p>7. Energie accesibilă și curată - Asigurarea accesului la energie accesibilă, sigură, sustenabilă și curată pentru toți</p> <p>8. Muncă și creștere economică decentă - Promovarea creșterii economice susținute, inclusivă și sustenabilă, angajare totală și productivă și muncă decentă pentru toți</p> <p>9. Industrie, inovație și infrastructură - Construirea infrastructurii, promovarea industrializării inclusive și sustenabile și dezvoltarea inovației</p> <p>10. Inegalități reduse - Reducerea inegalității în cadrul și între țări</p> <p>11. Orașe și comunități sustenabile - Orașe și așezări umane inclusive, sigure, rezistente și sustenabile</p> <p>12. Consum și producție responsabile - Asigurarea modelelor sustenabile de consum și producție</p> <p>13. Acțiuni asupra climei - Întreprinderea de acțiuni urgente pentru combaterea modificării climatice și a impactelor sale</p> <p>14. Viața subacvatică - Conservarea și folosirea sustenabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine pentru dezvoltarea sustenabilă</p> <p>15. Viața terestră – Protejarea, refacerea și depozitarea și promovarea folosirii</p>
--	---

	<p>sustenabile a ecosistemelor terestre, administrarea sustenabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, și oprirea degradării solurilor și refacerea acestora, oprirea pierderii biodiversității</p> <p>16. Pace, justiție și instituții puternice - Promovarea societăților pașnice și inclusive pentru dezvoltare sustenabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toți și clădirea instituțiilor eficiente, responsabile și inclusive, la toatenivelele</p> <p>17. Parteneriate pentru obiective - Întărirea implementării și revitalizarea parteneriatului pentru dezvoltare sustenabilă</p>
<p>2.1 Dezvoltarea abilităților socio-personale și îmbunătățirea spiritului de echipă</p> <p>2.2 Îmbunătățirea relațiilor sociale, dezvoltarea competențelor de conducere și a celor de identificare și rezolvare a conflictelor</p> <p>2.3 Dezvoltarea abilităților de management: organizare, coordonare, evaluare, prin participarea la experiență</p> <p>2.4 Angrenarea concretă într-o activitate, revizuirea acestei activități în mod critic, formularea de concluzii utile și aplicarea rezultatelor într-o situație practică.</p>	<p>II. Învățarea orientată pe acțiune</p> <p>Elemente de comunicare și lucru în echipă</p> <p>Leadership</p> <p>Echipă versus grup; echipa de succes și dinamica grupului;</p> <p>Rolul membrilor echipei</p> <p>Managementul conflictului; strategii de aplanare a conflictelor</p> <p>Învățarea experiențială . Baze teoretice, repere, concepte, metodologie;</p> <p>Caracteristicile unei activități de învățare experiențială</p> <p>Kolb - Ciclul învățării și stiluri de învățare</p>

<p>3.1. Identificarea etapelor unui proiect educațional pentru dezvoltare durabilă</p> <p>3.2. Elaborarea, în echipă, a unui proiect educațional pentru dezvoltare durabilă</p> <p>3.3. Participarea, prin derularea/simularea derulării unui proiect educațional pentru dezvoltare durabilă, la rezolvarea/ simularea rezolvării unor probleme cu caracter local/ global</p>	<p>III. Proiectul educațional pentru dezvoltare durabilă</p> <p>Componentele și etapele unui proiect educațional pentru dezvoltare durabilă (proiectare, implementare, monitorizare și evaluare, elemente de follow up)</p> <p>Elaborarea și derularea/simularea derulării unui proiect educațional pentru dezvoltare durabilă. Fișa de proiect.</p> <p>Derularea proiectului propus/simularea derulării proiectului propus</p> <p>Evaluarea proiectului propus</p>
---	--

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice vizează modul de organizare și de proiectare a activității didactice în vederea formării la elevi a competențelor prevăzute de programa școlară.

Centrarea învățării pe elev și pe dobândirea de către elev a competențelor programei școlare propuse presupune respectarea unor exigențe ale învățării durabile, înțelegerea modului în care achizițiile specifice *Educației pentru dezvoltare durabilă* se pot aplica în viața de fiecare zi; se recomandă, în acest fel:

- învățarea prin acțiune (experiențială), realizarea unor activități bazate pe sarcini concrete;
- utilizarea unor strategii didactice care pun accent pe: exersarea capacității de acțiune și participare a fiecărui elev, dezvoltarea creativității;
- alternarea formelor de activitate (individuală, pe perechi și în grupuri mici, în context outdoor);
- abordări inter, pluri și transdisciplinare, pentru realizarea unor conexiuni cu achiziții dobândite de către elevi prin studiul altor discipline de învățământ (îndeosebi din ariile curriculare *Om și societate, Științe ale naturii*);
- utilizarea unor metode active (de exemplu: studiul de caz, învățarea problematizată,

învățarea prin cooperare, învățarea prin descoperire, jocul de roluri bazat pe empatie, simularea, metode de gândire critică, realizarea de portofolii, lucrul pe calculator/internet/în grupuri de lucru virtuale), care pot contribui la realizarea unei interacțiuni pozitive și la implicarea elevilor în propria învățare;

În abordarea Educației pentru Dezvoltare Durabilă se pune mare accent în curricula de față pe elaborarea și derularea/simularea derulării unui proiect educațional pentru dezvoltare. Opțiunea are în vedere deopotrivă valorificarea valențelor proiectului, ca metodă interdisciplinară de învățare, precum și apropierea demersului de predare-învățare de viața reală, în care proiectul este un instrument de lucru pentru desfășurarea activității în toate domeniile. În activitatea didactică, proiectul este conceput ca un ansamblu de acțiuni planificate într-un interval de timp determinat pentru realizarea unor obiective. Avantajele utilizării proiectului în activitatea didactică țin, în esență, de oportunitățile oferite elevilor în ceea ce privește:

- dobândirea unor achiziții complexe (cunoștințe, abilități, valori), necesare pe parcursul întregii vieți, deopotrivă în viața personală, socială și profesională;
- exersarea directă a implicării/participării, a lucrului în echipă, a asumării de responsabilități; prin participare, elevii se informează în legătură cu o anumită problemă care vizează dezvoltarea, se raportează la valori și învață valori specifice unui comportament activ și responsabil, manifestă atitudini;
- participarea la decizii în grupul de lucru din care fac parte, identificarea de soluții, inițierea unor acțiuni în scopul rezolvării problemei vizate.

În mod concret, capitolul referitor la *Proiectul educațional pentru dezvoltare durabila* poate fi abordat în ultima parte a cursului opțional, într-un număr de ore care, pe de o parte, este în concordanță cu bugetul de timp anual acordat studierii disciplinei și care, pe de altă parte, asigură realizarea celorlalte competențe și conținuturi prevăzute pentru studiu.

Derularea propriu-zisă/simularea derulării unui proiect pentru dezvoltare durabilă se poate realiza de exemplu, potrivit următoarei structuri metodologice:

Cum să realizezi propriul proiect/activitate/atelier de dezvoltare durabilă?

Activitate – ceea ce vei face în timpul unei perioade scurte de timp, fie că este vorba despre un joc, fie că este vorba despre o altă activitate.

Atelier (workshop) – mai multe activități cu aceeași tematică, care de regulă nu depășesc 2-3 zile.

Proiect – un ansamblu de activități și/sau ateliere care urmăresc atingerea aceluiași obiectiv într-o perioadă de timp dată, ținând cont de resursele existente.

În concluzie, proiectul poate conține mai multe ateliere, care la rândul lor pot conține mai multe activități.

Exemplu: un atelier de știință poate include următoarele activități: în timpul dimineții participanții vor lucra la organizarea și realizarea unui experiment, iar după-amiază vor formula concluzii și recomandări practice. În total, acest atelier include două activități.

Abilitatea de a relaționa cu ceilalți într-o manieră care să-i determine să contribuie benevol și maximal la realizarea scopurilor organizaționale este definită prin termenul de leadership.

Leadership-ul este una dintre acele abilități pe care, oricât de mult am exersa-o, nu o vom practica niciodată suficient de bine.

Etapele unei activități

- A. *Prima etapă:* La ce trebuie să ne gândim înainte de a începe?
- B. *A doua etapă:* Care sunt cuvintele cheie ce ne vor ajuta să stabilim structura atelierului?
- C. *A treia etapă:* Încadrarea ideilor în structura atelierului.
- D. *A patra etapă:* Planificarea.

A. *Prima etapa – La ce trebuie să ne gândim înainte de a începe?*

Ce tip de activitate dorim să creăm?

Iată o paletă largă de domenii care vă pot inspira în alegerea tematicii atelierului: educație, artă,

justiție socială, solidaritate, responsabilitate socială, responsabilitate față de mediu, respingerea risipei de resurse, protecția mediului, cetățenie europeană, droguri, rasism, rolul activ al femeilor în societate, sănătate, schimburi inter-etnice sau inter-religioase, educație prin sport și activități în aer liber, voluntariat, incluziune socială.

Ce activități vreau să organizez?

Iată câteva propuneri: experimente, atelier de fotografie, dezbateri, schimburi culturale și interculturale, activități sportive, comunicare prin intermediul artei vizuale, team building.

Sunt pregătit să organizez o activitate, un atelier sau un proiect?

Se va ține cont de voință, motivația și capacitatea organizatorilor. În cazul în care nu ați organizat niciodată un atelier, nu este recomandat să începeți cu organizarea unui proiect. Organizarea unui atelier este destul de simplă; este suficient să vă gândiți la o serie de activități cu aceeași tematică, care să nu depășească șase ore.

Cui mă adresez cu activitățile mele? Identificarea grupului țintă.

Trebuie identificat grupul țintă în funcție de tematica propusă și experiența organizatorilor.

Exemple: colegii de clasa sau de la alte clase mai mici, tineret, minorități, fete victime ale violenței, copii, persoane cu dizabilități, oamenii străzii, cadre didactice, studenți ...

La acest nivel, trebuie să vă decideți dacă veți lucra singuri sau în echipă.

Recomandabil ca în cazul celor fără experiență să se lucreze în echipă.

B. A doua etapă – Care sunt cuvintele cheie care ne vor ajuta în structurarea activității, atelierului sau proiectului?

Cum îmi organizez activitatea?

Prima fază: Stabiliți ceea ce doriți să faceți: să învățați, să împărtășiți o idee, să organizați un joc sau o activitate practică.

Documentați-vă prin intermediul Internetului sau al altor surse și găsiți materialele necesare!

Trebuie să definiți regulile, cadrul în care se va derula activitatea, grupul țintă.

Cum veți începe? Cum veți prezenta activitatea? Care este scopul activității? Care sunt materialele necesare?

A doua fază: Notați-vă ideile!

În acest scop veți putea folosi o fișă a activității.

FIȘA ACTIVITĂȚII

Denumirea		
Unde?	Câți participanți?	Durata

Materiale necesare

.....

.....

.....

.....

.....

Explicații, reguli

.....

.....

.....

.....

.....

Desfășurarea activității

.....

.....

.....

.....

.....

Încheierea activității

.....

.....

.....

.....

.....

Observații suplimentare

.....
.....
.....

C. A treia etapă – Încadrarea ideilor în structura proiectului

S-au îngrămădit foarte multe idei în capul vostru? Structurați-le!

Păstrați doar ideile care vă sunt clare și de înțeles, astfel încât să poată fi accesibile pentru toată lumea.

Următoarele formulare vă vor ajuta să vă structurați mai bine ideile și informațiile necesare organizării și derulării activității / atelierului.

Câteva lămuriri pentru a da răspunsurile corecte

Cum vom interpreta întrebarea “**De ce?**”:

- Care sunt nevoile și necesitățile grupurilor țintă? Dar ale echipei de proiect?
- Care sunt motivațiile participanților?

Cum vom interpreta întrebarea “**Cine?**”:

- Cine implementează activitatea /atelierul /proiectul?
- Cine sunt membrii echipei de proiect?
- Cine sunt participanții /beneficiarii?
- Cine sunt partenerii? Care este rolul fiecăruia în proiect?

Cum vom interpreta întrebarea “**Ce?**”:

- Descrieți principalele activități ale proiectului și modul în care ele contribuie la atingerea obiectivelor.
- În ce măsură rezultatele activităților sunt durabile?

Cum vom interpreta întrebarea “**Unde?**”:

- Contextul proiectului și participanților: proiect local sau internațional, participant din mediul urban sau rural

- Care este mediul ideal și în ce condiții realiste s-ar putea desfășura proiectul?

Cum vom interpreta întrebarea “Când?”:

- Când veți derula activitățile propuse în cadrul proiectului?

Cum vom interpreta întrebarea “Cum?”:

- Metodele și resursele pe care intenționați să le utilizați: experiența, profesioniști în anumite domenii, exemple de bună practică preluate din alte proiecte asemănătoare
- Cum vom reuși să-i implicăm pe tineri în toate etapele proiectului?

Dupa ce veți reuși să răspundeți la toate întrebările de mai sus veți fi în măsură să creionați o scurtă descriere a proiectului, care va fi necesară pentru partea de introducere în proiect.

D. A patra etapă – Planificarea

Totul depinde de ceea ce vă propuneți să dezvoltați, bazându-vă pe o bună planificare. Aceasta înseamnă să vă structurați activitățile pentru a le dezvolta într-o perioadă de timp definite.

Activitate

Durata unei activități nu trebuie să depășească câteva ore dar, poate fi și foarte scurtă, încadrându-se într-o jumătate de oră.

Atelierul

Durata poate varia în funcție de activitățile cu tematică pe care vi le-ați programat. Acestea trebuie să se regasească pe o listă unică care să vă servească drept linie directoare.

Trebuie să rețineți că este foarte important să fiți capabili de a adapta aceste activități la dinamica fiecărui grup și deci de a aloca uneori mai mult timp unei activități în detrimentul alteia.

Proiectul

Creați un calendar /program al activităților bine organizat, folosind anumite diagrame și grafice (diagrama lui Gantt), care să cuprindă următoarele:

- Activitățile necesare pentru atingerea obiectivelor;
- Termenele limită pentru fiecare dintre activitățile planificate;
- Desemnarea unui responsabil pentru fiecare activitate în parte care va urmări să nu depășească termenul limită.

În mod normal, un calendar al activităților are trei etape:

1. Planificarea și pregătirea
2. Implementarea
3. Evaluarea

Un calendar /program bine pus la punct va include următoarele:

- Fișa fiecărei activități în parte;
- Termen limită pentru fiecare activitate, stabilită în ordine logica;
- Planificator care să centralizeze toate activitățile programate;
- Un orar flexibil;
- O descriere a resurselor necesare implementării fiecărei activități în parte.

Locul și data activității	Activitatea, denumirea și o scurtă descriere	Grupul țintă (nr participanți, cine sunt)	Nevoi (materiale necesare)	Responsabil

Sugestii metodologice pentru învățarea experiențială

„*Există mai mult în tine decât crezi!*”, era motto-ul după care se ghida Kurt Hahn, fondatorul primei școli de Educație Experiențială Outdoor – *Outward Bound* – în 1941. În opinia lui, societatea modernă suferea de câteva „boli”, acestea apărând ca revers negativ al evoluției tehnologiei: declinul condiției fizice, al spiritului de antreprenoriat, al imaginației, creativității și abilităților practice, al autodisciplinării și al compasiunii interumane. Modelul educațional din școala lui Hahn putea fi sintetizat în urmatorul citat: „Consider că principala sarcină a educației este să asigure supraviețuirea următoarelor calități: o curiozitate inovatoare, o voință invincibilă, tenacitate în atingerea telului, lepădare de sine și deasupra tuturor: compasiune!”.

Învățarea experiențială este învățarea care are loc în urma reflecției asupra a ceea ce se face, ceea ce se află în contradicție cu învățatul "pe de rost" sau învățarea didactică. Învățarea experiențială este înrudită cu educația experiențială, învățarea prin acțiune, prin aventură, prin liberul arbitru, prin cooperare și prin serviciul în folosul comunității. Deși există conexiuni și puncte comune între toate aceste teorii ale educației, acestea nu trebuie confundate având înțelesuri diferite. Învățarea experiențială pune accentul pe procesul de învățare individual. Adesea se folosește ca și sinonim pentru educația experiențială, totuși aceasta din urmă cuprinde un spectru mai larg al educației. Astfel, sub incidența educației experiențiale cad aspecte precum relația dintre dascăl și elev, precum și subiecte mai cuprinzătoare cum ar fi structura și obiectivele educației.

EXPERIENȚA CONCRETĂ

- În "*Freedom to Learn for the 80's*" (1983), Carl Rogers prezintă teoria sa cu privire la învățarea experiențială.

Cel mai înalt grad de relevanță a învățării:

- Niveluri cognitive
- +
- Niveluri afective

Schimbarea atitudinilor,
comportamentelor și
chiar a personalității.

- Astfel, învățarea devine personală și ușor de integrat în experiențele viitoare.
- Învățarea trebuie să fie evaluată de cel care învață și să extragă înțelesul ca parte a unei experiențe totale.

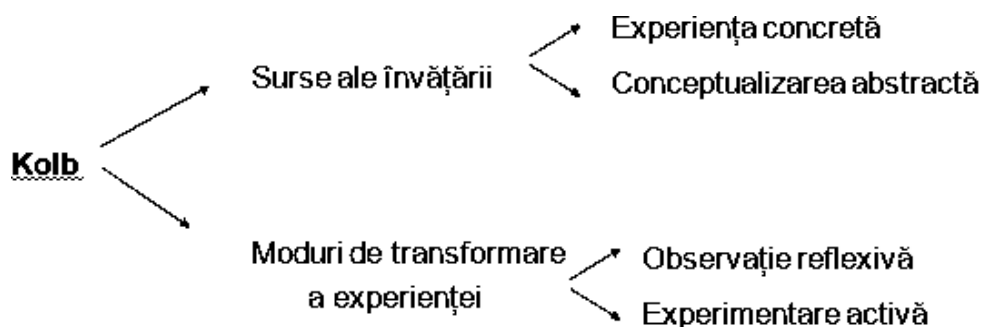
Învățarea ca proces prin care cunoștințele sunt create prin intermediul transformării experienței. Accentul se pune pe procesul prin care se ajunge la învățare, nu pe rezultate învățării, ca în behaviorism.

Conceptele sunt continuu derivate și modificate de experiența proprie. "Două idei nu sunt niciodată aceleași, având în vedere experiențele diferite ale persoanelor în cauză." (D. Kolb, 1984). "Învățarea este un proces ale cărui rezultate reprezintă un record istoric, nu o cunoaștere profundă a viitorului." (D. Kolb, 1984)

Educația trebuie să stimuleze dobândirea cunoștințelor și competențelor, nu memorare. Percepția și interacțiunea sunt insuficiente, astfel încât trebuie să interacționăm într-un mod plin de înțeles cu stimulii externi dacă vrem ca învățarea să aibă loc.

Experiența se constituie astfel ca o sursă care aduce noi înțelesuri prin interacțiunea cu factori externi. (Beard & Wilson). Toate experiențele de învățare sunt personale și unice și se bazează pe trecutul fiecărui individ → învățarea trebuie să fie personalizată pe nevoile fiecăruia.

Ciclul lui Kolb

Conform lui Chapman, McPhee, and Proudman simpla participare la un set prestabilit de experiențe de învățare nu înseamnă că am fost implicați într-un proces de învățare experiențială (1995, p. 243).

Aceștia au prevăzut o listă a caracteristicilor care trebuie să însoțească o activitate sau o metodă de învățare experiențială:

- *Mixtul dintre conținut și proces:* existența unui echilibru între activitățile experiențiale și conținutul sau teoria care să le susțină.
- *Absența unei judecăți excesive:* Instructorul trebuie să creeze un spațiu de lucru sigur în cadrul căruia studentul să se dedice procesului de autodescoperire.
- *Implicarea în procesul de înțelegere /învățare:* cel care învață este propriul profesor; activitățile de învățare trebuie să aibă relevanță personală pentru student.
- *Încurajarea unei perspective de ansamblu:* activitățile de învățare experiențială trebuie să-i permită studentului să facă conexiunea între ceea ce a experimentat și lumea înconjurătoare.
- *Rolul reflecției:* studentul ar trebui să aibă capacitatea de a reflecta și de a raporta la propriul mod de învățare cele întâmplate, transformând „teoria în viață”.
- *Crearea unui cadru de încredere:* studentul trebuie să fie profund implicat în experiențele ce constituie procesul de învățare experiențială
- *Re-examinarea valorilor:* în urma procesului auto-explorare, studentul poate trece la analiza propriilor valori în contextul celor întâmplate.
- *Prezența unor relații de deplină încredere:* studentului trebuie să i se clarifice relațiile cu sine însuși, cu profesorul și cu mediul de învățare.”

- *Învățarea în afara propriei zone de confort: procesul de învățare va fi mai accelerat atunci când studentului i se oferă posibilitatea de a acționa în afara zonei de confort specifică mediului fizic dar și mediului social.*

Ce este cu adevărat vital în învățarea experiențială este ca individul să fie încurajat să se implice direct în experiență, apoi să reflecteze asupra acesteia folosindu-și abilitățile analitice, astfel încât cunoștințele să fie înțelese mai bine și reținute pentru o perioadă mai lungă.

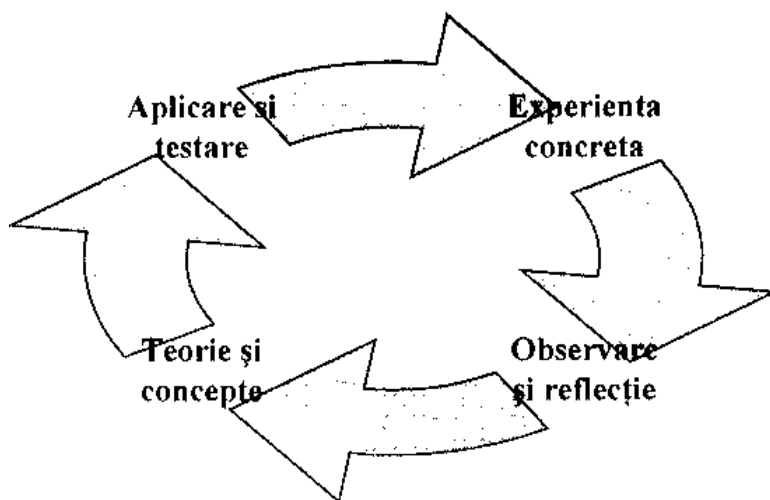
Reflecția joacă un rol crucial în procesul de învățare experiențială, și asemeni învățării experiențiale însăși, poate fi facilitată sau independentă. Dewey a scris că "secvențe succesive de gândire reflectivă se dezvoltă una din cealaltă și se susțin reciproc", creând o schelă pentru învățare în continuare și permițând continuitatea experiențelor și a reflecției. Aceasta întărește faptul că învățarea experiențială și învățarea reflectivă sunt procese interactive, iar învățarea se dezvoltă în continuare prin reflecție și experiență. Facilitarea învățării experiențiale și a reflecției prezintă provocări, dar "un dascăl abil, cu ajutorul unor întrebări corecte și ghidând conversația reflectivă înainte, în timpul și după experiență, poate ajuta la deschiderea unor căi semnificative de gândire și învățare". Jacobson și Ruddy, plecând de la Modelul Învățării Experiențiale în 4 etape al lui Kolb și de la Ciclul Învățării Experiențiale în 5 etape al lui Pfeiffer și Jones, au preluat cadrele teoretice și au creat un model de chestionar simplu și practic, destinat facilitatorilor, pentru a fi folosit în promovarea reflecției critice în cadrul învățării experiențiale. Modelul lor de chestionar "5 Întrebări" este după cum urmează:

- Ai observat...?
- De ce s-a întâmplat asta?
- Se întâmplă asta în viață?
- De ce se întâmplă asta?
- Cum poți folosi asta?

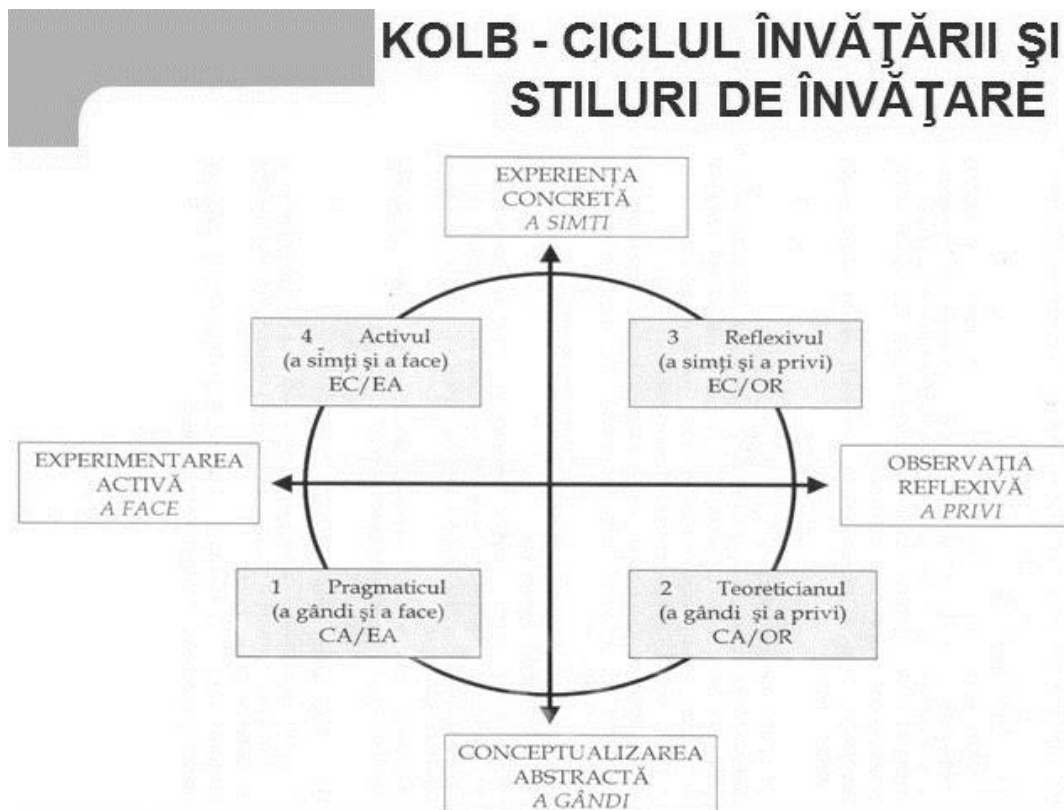
Aceste întrebări sunt puse de facilitator după experiență și treptat, îndrumă grupul către gândirea reflectivă asupra experienței lor și către o înțelegere a felului în care pot aplica ceea ce au învățat în propria viață. Deși întrebările sunt simple, ele

permit unui facilitator relativ neexperimentat să aplice teoriile lui Kolb, Pfeiffer și Jones, și să aprofundeze învățarea în cadrul grupului.

CICLUL ÎNVĂȚĂRII (David Kolb)

Stilurile de învățare

Stilul de învățare este definit ca un set de caracteristici individuale ale modalităților sub care reacționăm la situațiile de învățare și de asimilare a informațiilor. De-a lungul anilor, oamenii dezvoltă un stil aparte de învățare care le scoate în evidență anumite abilități de instruire, specifice fiecăruia în modalități diferite. Cunoașterea stilului de instruire a cursantului îl ajută atât pe el, cât și pe trainer, deoarece astfel se pot utiliza strategiile cele mai adecvate de învățare, cu efort minim și rezultate maxime.

Modelul dezvoltat de Kolb se bazează pe teoria învățării experiențiale, care descrie procesul de învățare ca un ciclu. Modelul se axează pe felul în care oamenii percep, prelucrează și asimilează informația. Percepțiile și procesarea informațională influențează procesul de instruire și sunt buni indicatori ai preferințelor de învățare, chiar dacă uneori acestea pot varia în funcție de situație. Instruirea este concepută ca un proces ce decurge în patru etape, iar stilul de învățare este preferința pentru două etape “vecine”. Fiecare preferință este alcătuită dintr-o dimensiune bipolară – conceptualizarea abstractă versus experiență concretă și experimentare activă versus observarea reflectivă.

PRAGMATICUL

DESCRIERE	PUNCTE TARI
<p>Combină Conceptualizarea Abstractă și Experimentarea activă.</p> <p>Cei care folosesc cu precădere acest tip de învățare sunt eficienți în găsirea utilității practice a diverselor idei și concepte teoretice.</p> <p>Pragmaticul are capacitatea de a rezolva probleme și de a lua decizii. Este înclinat mai degrabă către aspecte tehnice, decât spre elemente care țin de relații interpersonale și sociale. Acest tip este comun specialiștilor din domenii tehnice / tehnologice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ușurință în rezolvarea problemelor și luarea deciziilor; ➤ raționament deductiv; ➤ capacitate de definire a problemelor.

REFLEXIVUL

DESCRIERE	PUNCTE TARI
<p>Combină Experiență Concretă și Observația Reflectivă.</p> <p>Cei care folosesc acest tip de învățare sunt capabili să judece situațiile concrete din perspective foarte diverse. Aprobarea lor se va baza mai mult pe observare atentă decât pe acțiune imediată. Reflexivul este atras de</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ imaginație; ➤ înțelegerea celorlalți; ➤ recunoașterea problemelor.

situațiile în care trebuie să genereze cât mai multe opțiuni și soluții. Are un interes pentru cultură și îi place să adune cât mai multe informații. Creativitatea și sensibilitatea specifice reflexivilor sunt un atuu în cariere legate de cultură, divertisment, servicii.

TEORETICIANUL

DESCRIERE	PUNCTE TARI
<p>Combină Conceptualizarea Abstractă și Observația Reflectivă.</p> <p>Cei care preferă acest tip de învățare sunt eficienți în înțelegerea unei mari varietăți de informații și punerea lor în formă concisă, logică.</p> <p>Teoreticianul este mai puțin interesat de oameni decât de idei și concepte abstracte. În general, pune caracterul logic al unei informații mai presus decât gradul săi de utilitate.</p> <p>Acest tip de învățare este important în cariere științifice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ planificare; ➤ creare de modele; ➤ definire de probleme; ➤ dezvoltare de teorii.

ACTIVUL

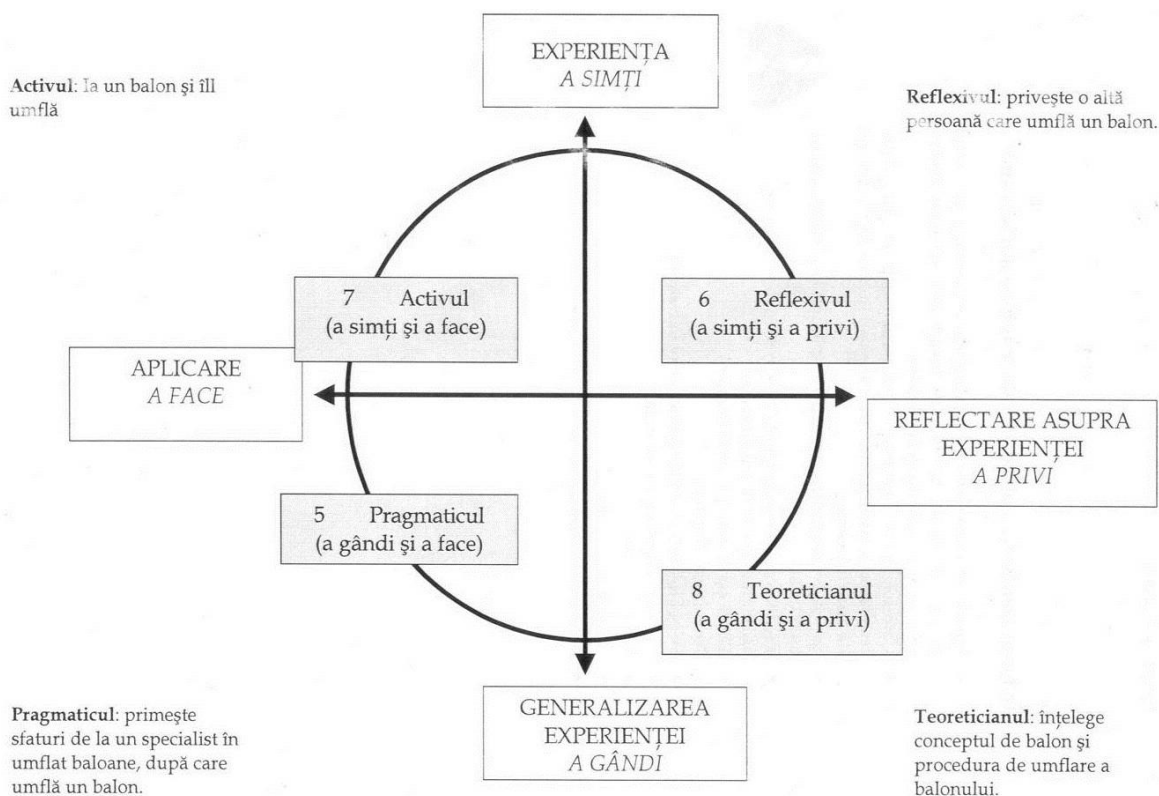
DESCRIERE	PUNCTE TARI
<p>Combină Experiența Creativă și Experimentarea Activă.</p> <p>Activii sunt cei care “învață făcând”, preferă proiectele / acțiunile concrete / practice, le place să-și asume riscuri și să se bazeze pe intuiție.</p> <p>Este un stil important în cariere dinamice cum sunt cele din vânzări și marketing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ finalizarea acțiunilor; ➤ bun conducător; ➤ asumarea riscurilor.

Sugestii metodologice pentru învățarea în aer liber

Outdoor learning este abordare tot mai prezentă în domeniul educației din România, utilizând ca instrumente o serie de metode outdoor fundamentate încă din anii 30 ai secolului trecut de către Kurt Hahn.

De regulă, sesiunile de educație outdoor sunt parte a unui program/proces de învățare de mai lungă durată, având continuitate.

Educația în aer liber este o formă organizată de învățământ (școlarizare) care se desfășoară în aer liber, tratează despre și pregătește pentru viață, în aer liber.

Scopurile uzuale ale educației în aer liber sunt:

- învățarea modului de învingere a greutăților;
- dezvoltarea personală și îmbunătățirea relațiilor sociale;
- dezvoltarea unei relații mai strânse cu mediul înconjurător.

Ea se bazează pe filozofia, teoria și practica educației experiențiale și a educației ecologice, dezvoltând la elevi înțelegerea și aprecierea de sine, a celor din jur și a lumii naturale. Un program de educație în aer liber poate aplica aceste scopuri, de exemplu la:

- predarea competențelor de supraviețuire în sălbăcie;
- îmbunătățirea capacității de rezolvare a problemelor;
- scăderea recidivei la delincvenți;
- îmbunătățirea muncii în echipă;
- dezvoltarea competențelor de conducere (leadership);
- înțelegerea și compasiunea pentru mediul înconjurător;
- promovarea spiritualității.

Concepția acestui nou tip de educație este că orice om pus în condiții grele, chiar extreme de viață și supraviețuire, își mobilizează exemplar resursele corporale și mintale, la un nivel incomparabil mai

înalt decât o face în mod normal, în viața obișnuită (la birou). Oamenii sunt mult mai sensibili când se află în mijlocul naturii. Aici, neîncorsetați de relații și obligații sociale, nesprizinați de multitudinea de

proteze artificiale care le susțin viața în oraș, ei își aduc aminte că fac parte dintr-un sistem natural mai mare, își dezvăluie firea și sunt mai receptivi, nu se mai conformează stereotipurilor discriminatorii bazate pe criterii de rasă, clasă socială, religie etc. Viața în aer liber arată omului ce slab este în mijlocul naturii și îl obligă să colaboreze cu și să se bazeze pe ceilalți. Experiențele programate îi zgândăresc frica (de moarte) și-l silesc să-și pună întrebări și probleme privind viața lui— și să le răspundă, pe care altfel, în siguranța (iluzorie – dar asta e alta discuție) orașului, nu și le-ar fi pus niciodată.

Educația în aer liber se realizează cu ajutorul experiențelor programate, care se desfășoară într-un singur loc (rezidențial), sau în cursul unor călătorii. Elevii iau parte la diverse „întâmplări” (de fapt evenimente mai mult sau mai puțin aventuroase pregătite de educatori), care pun în general probleme a căror rezolvare stimulează creativitatea participanților și îi obligă la colaborare între ei. Pentru astfel de experiențe educative se folosesc: drumeții cu cortul, alpinism, deplasări cu bărci, activități în parcuri de aventură, jocuri de grup.

Educația în aer liber este adeseori confundată cu o serie de activități înrudite, care se bazează toate pe folosirea aventuriilor (programate): educație, terapie, turism. Totuși, educația în aer liber are în centrul preocupărilor sale desfășurarea în aer liber; educația cu ajutorul aventurii se preocupă mai mult de latura aventuroasă a experiențelor educative; iar educația ecologică se concentrează mai mult pe protecția mediului.

"De-a lungul anilor am învățat să realizez multe lucruri și să rezolv multe probleme de viață din toate aceste excursii. Personal am învățat să descopere atât punctele mele forte cât și punctele slabe când am fost implicat în diverse activități în aer liber. De asemenea, participând și interacționând în situații de grup am capatat o perspectivă cu totul nouă și o percepție reală asupra vieții, incluzând controlul și disciplina în alegerile pe care le fac și lucrurile pe care aleg să le realizez. "

Educația nonformală de tip outdoor îmbogățește tânărul în cel puțin 3 moduri, practicând - o de-a lungul anilor.

Primul dintre acestea este absorbția de abilități practice. Cel de al doilea mod este creșterea rezistenței din punct de vedere fizic, emoțional și social. Al treilea este înțelegerea interconectării cu sine, cu alții și cu natura.

Există în educația nonformală outdoor o serie de probleme practice, pe care tinerii trebuie să le înțeleagă și care, prin experiență, pot și trebuie să devină o a doua natură pentru ei. Una dintre ele este

legata de managementul personal, tinerii se aventurează în semi-sălbăticie cu o acută nevoie de a se dezvolta personal, o conștientizare a puterii soarelui, a puterii vântului, a pericolului de frig și a importanței de a te menține uscat.

Format – În ce cadru înveți? – Educația pe care o primim în instituțiile de învățământ clasice (Școli, Universități) este una de tip Formal. Programele de Educație Outdoor se desfășoară în natură și finalitatea acestora nu o reprezintă atestările de tipul certificatelor și diplomelor, ci schimbările vizibile produse la nivelul comportamentului participanților. Din acest motiv, Educația Outdoor are un caracter Nonformal.

Tip de învățare – Cum înveți? – De cele mai multe ori educația primită la școală are un aspect pur teoretic (Cognitiv). Nici nu-i de mirare când un profesor are de urmat o programă foarte încărcată și prea puțin timp la dispoziție ca să-o predea la 30 de elevi de-odată. În Educația Outdoor elevul învață totul în mod practic, activ, prin experiențe personale la care mai apoi reflecta pentru a extrage învățăturile. Acest mod de învățare, caracteristic Educației Outdoor, se numește Experiențial – Înveți cu creierul, mâinile și inima!

Un vechi proverb chinezesc accentuează eficiența Educației Experiențiale:

“Ce aud – Uit, Ce văd – Îmi amintesc, Ce fac – Înțeleg”

Un studiu mai modern spune că:

“Ne amintim 20 % din ceea ce auzim, 30 % din ceea ce vedem și 90 % din ceea ce facem.”

Obiective – Ce înveți? – Educația Outdoor se adresează tuturor celor trei nivele de învățare: nivelul acumularilor de cunoștințe (Cognitiv), nivelul deprinderilor fizice (Motric) și cel al individualizării unor trăsături de comportament (Afectiv).

În funcție de activitățile alese, obiectivele unui program de Educație Outdoor pot face parte din oricare aceste trei categorii. Astfel, elevii pot învăța mai multe lucruri despre:

- mediul înconjurător în care ne desfășurăm activitatea, relațiile dintre componentele acestuia și cum pot să-și aducă aportul la protecția lui;
- propria persoană, propriile limite și cum le pot depăși;
- comunicarea și colaborarea eficace în cadrul unui grup;

Caracteristicile educației outdoor

Educația outdoor oferă posibilitatea contactului direct cu natura- protecția mediului reprezintă un subiect de interes mondial, urbanizarea masivă a produs un efect nociv asupra mediului și prin faptul că oamenii nu conștientizează impactul pe care acțiunile lor non-ecologice le au asupra mediului iar educația outdoor poate fi privită ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu;

Educația outdoor reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare-un mediu relaxant, liber, fără constrângerile pe care le impun „cei patru pereți ai unei săli de clasă” poate oferi copiilor nenumărate provocări, astfel că procesul de educare devine puternic, inspirațional și de natură să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între copii, bazată pe sprijin reciproc;

Educația outdoor facilitează procesul de învățare al copiilor care întâmpină dificultăți-astfel educația outdoor oferă un climat diferit de învățare ce permite copiilor care în mod uzual întâmpină dificultăți de învățare și au un nivel scăzut de performanță școlară, să devină motivați;

Educația outdoor duce la dezvoltarea personală atât a celor care o aplică dar și a copiilor;

Educația outdoor contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă-conexiunea între copii-copii, copii-educatoare duce la creșterea gradului de participare activă;

Educația outdoor oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale și mentale care asigură bunăstarea societății.

Obiectivele generale ale educației outdoor

- Dezvoltarea abilităților socio-personale: îmbunătățirea spiritului de echipă, îmbunătățirea relațiilor sociale, dezvoltarea competențelor de conducere, etc
- Dezvoltarea abilităților de management: organizare, coordonare, evaluare, atât a celor care o aplică, cât și elevilor.

Un aspect important al educației outdoor este acela că răspunde atât **nevoilor de bază ale individului**, cât și celor care îl particularizează în grupul din care face parte:

Nevoia de a fi respectat – derularea de diferite activități în aer liber încurajează copilul să se simtă în largul său, astfel el va fi mult mai deschis, va comunica, își va exprima propriile opinii, se va simți băgat în seamă și va simți ca deciziile sale contează pentru ceilalți; elevii pot fi consultați cu privire la diferite jocuri sau activități.

Proiect derulat de

- ***Nevoia de a fi responsabil*** – activitățile outdoor permit copilului oportunitatea de a primi diferite sarcini, responsabilități pentru atingerea scopului propus (spre exemplu dacă se optează pentru activitate de ecologizare, un copil poate primi sarcina de a curăța pomii, un altul sarcina de a uda florile, important este însă, ca prin comunicarea cu copilul, profesorul să-i transmită acestuia sentimentul că prin ceea ce întreprinde el, mediul va fi mai curat, astfel el va conștientiza că are o responsabilitate față de protejarea mediului).
- ***Nevoia de a fi active*** – implicarea în diferite activități sportive, jocuri, plimbări tematice, aduce numeroase beneficii dezvoltării fizice, psihice ale copilului. Jocul fiind activitatea fundamentală a copilului este important ca toți copiii să fie stimulați în mod constant să se joace, să alerge, să participe la diferite activități în mod activ.
- ***Nevoia de a fi inclus social*** – poate cea mai importantă caracteristică a educației outdoor este aceea că este o modalitate de succes de a depăși unele dificultăți ale copilului (psihice, fizice, sociale, emoționale sau economice), astfel încât acesta să fie inclus social, să simtă că aparține unei comunități; se consideră ca mediul din interiorul grupei este mai degrabă unul competitiv, în timp ce cel din afara clasei este unul suportiv, care permite copiilor să se exprime, să se relaționeze cu ceilalți, să colaboreze.
- ***Nevoia de a se simți în siguranță*** – interiorul clasei este mult mai sigur pentru copii, în timp ce mediul exterior implică diferite riscuri și situații neprevăzute care pot avea efect negativ. Educatorul trebuie să identifice posibilele riscuri care pot să apară și să conceapă un plan de management al riscului, întrucât este un aspect deosebit de important care i-a făcut pe unii specialiști în domeniu să neghe utilitatea utilizării educației outdoor.

Exemple de activități ale educației experientiale

1. Tree orientation

Descriere generală:

Jocul este un exercițiu ce se realizează în perechi, o persoană conduce și o alta persoană este condusă, prin pădure sau printr o altă zonă populată de arbori, fiind legată la ochi,

Obiectivul este ca persoană legată la ochi să meargă și să identifice copacul ales inițial, după ce i se va desface bandana.

Reguli

Sunt 2 runde ale acestui joc. În prima rundă, participantul legat la ochi cu o bandană este condus de un alt participant la un copac oarecare. Copacul este selectat de către persoana care conduce. Liderul ar trebui să comunice cu participantul în mod continuu. Liderul este, de asemenea, responsabil de siguranța celui legat la ochi.

Participantul este condus înapoi la punctul de start și apoi i se dă jos bandana de la ochi.

În runda a 2 a participantul care a fost legat la ochi inițial este rugat să găsească copacul inițial.

Obiectivele de învățare

Această activitate crește încrederea între parteneri, și impune recurgerea la alte simțuri în afara vederii.

Aceasta promovează, de asemenea, legătura cu natura.

Varsta

De la 12 ani în sus

Număr de participanți

De la 4 în sus

Materiale

Pantofi sport

Bandane

Extra reguli

Pentru a fi mai aproape de natură, participanții pot juca cu picioarele goale.

Pentru a face activitatea mai provocatoare, liderul participantului legat la ochi, nu va putea să vorbească sau să scoată sunete. Liderii pot, de asemenea, învârti participanții sau îi pot lega de mâini sau de picioare.

În perioada Crăciunului, participanții pot să decoreze copacii.

Ajustări ale grupului țintă

Fiecare vârstă ar putea fi inclusă în această activitate, totuși este necesară o supervizare mai atentă pentru copiii mici, sau dacă participanții au nevoie speciale în sensul mobilității sau accesului. Poate pentru aceștia sunt indicate alte versiuni listate mai jos. Pot fi folosite alte simțuri ca gustul, mirosul, pipăitul, auzul.

În sensul gustului, participanții pot identifica arome ca fructe, legume etc. Mirosul poate fi utilizat, de asemenea, ca alternativă. Pentru persoanele imobile, obiectele pot fi aduse la ei și examinate prin atingere. Ascultând sunetul activitatea devine mai plăcută.

Utilizarea altor medii

Într-un mediu urban, fără copaci, oamenii pot fi utilizați în loc de copaci. Participanții pot identifica persoanele, simțindu-le mâinile, fețele sau alte părți ale corpului. Pe o plajă, participanții pot utiliza bolovani mari în loc de copaci. Grădinile ar putea constitui un loc de joacă fertil pentru copiii foarte mici (3-7 ani). Aceștia pot folosi legume, fructe sau plante. Activitatea principală poate fi, de asemenea, realizată noaptea. Legarea la ochi ar putea fi la îndemână în acele nopți înstelate.

Sfaturi suplimentare

Este un exercițiu despre încredere, care poate fi utilizat în orice grup, chiar și pentru grupurile de începători. Dacă vreți să faceți un joc mai provocator, încercați să adăugați câteva obstacole sau să setați o limită de timp pentru participanți să găsească propriul copac.

Gândiți bine atunci când vă alegeți mediul potrivit pentru joc. El nu ar trebui să fie aproape de trafic sau zone periculoase.

În ceea ce privește persoana care conduce, ea ar trebui să stabilească o bună comunicare cu persoana legată la ochi, să fie conștientă de pericolele din apropiere, să facă persoana legată la ochi să se simtă în siguranță și să i dea acesteia sfaturi clare, să încerce să fie ea însăși persoana legată la ochi.

Este, de asemenea bine de știut că persoana care conduce să simtă și ea pe propria piele exercițiul. Este distractiv chiar! Acest lucru este aplicabil în aproape toate activitățile existente.

2. *Cu schiurile prin pădure*

Obiective

- * Să cunoască avantajele și dezavantajele lucrului în echipă.
- * Să înțeleagă importanța unui leader asumat în echipă și comunicarea în interiorul grupului.

Această activitate își propune să dezvolte abilitățile practice ale lucrului în echipă – atât comunicarea verbală, cât și cea nonverbală, rezolvarea de conflicte, coeziunea grupului.

Varsta

Participanți cu vârsta de 12 ani.

Număr de participanți: 8.

Durata

30 minute:

- 20 minute activitatea propriu-zisă
- 10 minute debriefing

Logistică

Schiuri/scânduri, sfori.

Descrierea activității

La începutul activității, participanții vor fi împărțiți în grupe de câte 4. Aceștia vor primi o pereche de schiuri, cu patru legături de sfori, la o distanță una de alta astfel încât să permită introducerea

piciorului participantului. Fiecare grup va comunica astfel încât să se deplaseze din punctul de plecare până la linia de sosire, situată la 10 m.

După ce primește instrucțiunile privind activitatea propriu-zisă grupul își alege liderul, acesta poate să fie schimbat în timpul activității. În interiorul grupului se va stabili modul de comunicare în vederea îndeplinirii sarcinilor. Dacă un participant pășește în afara schiului în timpul deplasării, întregul grup revine în punctul de pornire și reia întregul traseu.

Debriefing

După terminarea activității participanții sunt așezați într-un cerc. Funcție de cum s-au simțit în timpul jocului, se vor așeza în interiorul unuia dintre cele trei cercuri (zona de confort, zona intermediară și zona de panică)

Se adresează următoarele întrebări:

- Cum s-a ales liderul?
- Spune un cuvânt care să descrie modul în care te-ai simțit
- Ați avut încredere în lider?
- Cum ati comunicat in interiorul grupului?
- A fost vreun moment în care ați vrut să vă opriți?
- Ce ați simțit când ați greșit și ați fost nevoiți să o luați de la capăt?

3. *Vatra satului*

Obiective

- Stimularea spiritului de cooperare;
- descoperirea unei identități comune;
- cunoașterea avantajelor și dezavantajelor realizării unor activități ce impun lucrul în echipă;
- descoperirea și utilizarea resurselor naturale în diverse situații;

Obiective specifice

Această activitate își propune să dezvolte abilitățile practice ale lucrului în echipă, ce implică comunicare verbală, relaționare între membrii grupului, abilitatea de lider , cooperare, încredere în sine și în echipă .

Proiect derulat de

Participanți

La această activitate vârsta poate fi între 10-60 ani, în cazul nostru 16 participanți cu vârste peste 13 ani.

Durata

30 de minute din care 25 de minute activitatea propriu-zisă și 5 minute debriefing.

Loc de desfășurare

În mediul înconjurător. Pentru această activitate noi am ales cadrul natural al unei păduri.

Logistica

Participanții vor avea la dispoziție sfoară, câte o bucată de pânză, markere, culori, carioci și bineînțeles materiale din natură, pe care le pot utiliza, conform cerințelor impuse de activitate (crengi, frunze, bețe, pământ).

Descrierea activității

Participanții vor fi grupați în echipe de câte 4-5 prin numărare (1,2,3,4...1,2,3,4...)
Fiecare echipă formată își va alege un lider (conducător), un nume pe care îl vor inscripționa pe un steag ce îl vor realiza împreună, creându-și astfel o identitate. Următorul pas va fi să-și aleagă un loc unde să-și construiască o vatra a satului (să improvizeze)- un adăpost sau vatra focului sau depozit de alimente, folosindu-se de materiale din natură și cele oferite de organizatori.

După ce fiecare echipă și-a încheiat sarcina de lucru, își vor prezenta propria identitate celorlalte echipe. Pot răspunde și întrebărilor puse de către ceilalți participanți dacă este cazul.

Animatorul va avea grijă să se aprecieze toate identitățile.

Debriefing

La sfârșitul activității toți participanții vor răspunde unor întrebări:

- Explicațiile animatorilor au fost înțelese?
- Cum s-a ales liderul?

-Care a fost primul lucru la care liderul s-a gândit pentru realizarea activității?

-A fost vreun moment în care ați vrut să vă opriți?

-Materialele primite v-au fost de ajutor?

-Resursele naturale v-au ajutat?

Fiecare participant primește o frunză pe care trebuie să scrie un cuvânt pentru a exprima modul în care s-au simțit pe parcursul activității. Această frunză o vor lipi în „Copacul Satului”

4. *Ancheta deșeurilor menajere*

Introducere

Planul de lecție implică elevii în procesul de colectare a informațiilor prin sondaje. Informațiile colectate au de-a face cu gestionarea deșeurilor menajere, ceea ce le va îmbunătăți înțelegerea cu privire la amploarea problemei. De asemenea, elevii vor fi încurajați să analizeze și să prezinte informațiile colectate în cadrul sondajelor.

Obiective

Elevii vor putea

- să efectueze sondaje pentru a culege date referitoare la practicile de gestionare și eliminare a deșeurilor, urmate de oameni și gospodării.

Participanti

Elevi cu vârsta de 13-16 ani

Elevii analizează și interpretează datele colectate, reprezintă și afișează rezultatele obținute.

Resurse necesare:

- Elevii au materiale de scris.
- Resursa 3: Ancheta la nivel de gospodărie - chestionar

Timp necesar/Durata:

- 90 de minute (repartizat pe două ore a câte 45 de minute fiecare) pentru analiza și interpretarea datelor.

Proiect derulat de

Etapa initiala

- Se inițiază o discuție frontală la clasa pentru a sublinia elevilor importanța culegerii de informații prin sondaje și apoi reprezentarea datelor colectate în diferite moduri cu privire la deșeurile generate.
- Împărțiți clasa în grupuri de 3-4 membri pentru realizarea sondajului.
- Discutați formatul sondajului dat ca resursă.
- Grupuri de elevi chestionează 15 - 20 de gospodării pe parcursul a 2 săptămâni.
- Sondajul ar putea fi utilizat ca atare sau modificat.

Etapa la clasă

- Oferiți elevilor 45 de minute de interacțiune în clasă pentru a discuta și analiza sarcina lor.
- Oferiți elevilor 45 de minute de lucru la clasă. Elevii ar trebui să interpreteze datele adunate și să le reprezinte graphic, să le discute în echipa
- Ca parte a interpretării sondajului, elevii ar putea analiza practicile oamenilor în ceea ce privește separarea și eliminarea deșeurilor.

Ancheta la nivel de gospodărie – chestionar

Anexa

Data sondajului: ... ..

Numele elevului care aplica chestionarul:.....

1. Numele orasului/comunei... ..

2. Numele persoanei chestionate.....

3. Calificarea educațională a persoanei chestionate... ..

(a) Analfabeti

(b) Nivel primar

(c) Nivel liceal secundar

(d) Facultate sau master/doctorat

5. Profesia persoanei chestionate.. ..

(a) Angajat la stat

(b) Angajat privat

(c) Întreprindere/Antreprenor

Proiect derulat de

- (d) Student
- (e) Casnică
- (f) Pensionar
- (g) Altele

6. Venituri/cheltuieli lunare:.... . . . . .

7. Mărimea familiei/gospodăriei:.....

8. Sunteți de acord cu faptul ca deșeurile nu sunt eliminate corespunzător si pot polua mediul?

Da/Nu;

Dacă da, identificați cauzele/motivele unora dintre aceste probleme.

(a) Deoarece în apropiere nu există coș de gunoi, deșeurile sunt eliminate oriunde și acest lucru creează o problema.

(b) Deșeurile nu sunt colectate în mod regulat.

(c) Deșeurile sunt lăsate în jurul coșului de gunoi.

(d) Deșeurile sunt lăsate în canalizare.

(e) Deșeurile sunt lăsate pe drum.

9. Cine vă aruncă gunoiul menajer?

(a) Servitor

(b) Membru de familie

(c) Orice altă persoană

10. Unde se aruncă deșeurile menajere?

(a)) În coșul de gunoi

(b) Pe marginea drumului

(c) Într-un spațiu gol din apropierea casei

(d) colectorul de deșeuri din localitate face colectarea deșeurilor din ușă în ușă

14. Cât cheltuiți în prezent pentru eliminarea deșeurilor pe lună?

15. Nivel de satisfacție cu privire la sistemul actual de eliminare a deșeurilor locale:

(a) Foarte bine

(b) Bun

(c) Ok/mediu

(d) Nesatisfăcător

16. Cât de des aruncați deșeurile menajere?

- (a) În fiecare zi
- (b) O dată la două zile
- (c) O dată la trei zile

17. Cum vă aruncați deșeurile menajere în:

- (a) Pachet din polietilenă/plastic
- (b) Găleată mică
- (c) Orice alt container

18. În general, când vă aruncați deșeurile?

- (a) Fără oră determinate
- (b) Între 6:00 și 18:00
- (c) După ora 18:00

19. Cât de des colectează municipalitatea deșeurile?

- (a) Zilnic
- (b) O dată la două zile
- (c) O dată la trei zile
- (d) Neregulat
- (e) Nu știu

20. Ce sistem preferați pentru eliminarea deșeurilor menajere?

- (a) Un colector va colecta deșeurile din casă.
- (b) Colectorul va veni într-un anumit loc la o anumită oră, îi vei da deșeurile e.
- (c) Tu însuși vei arunca deșeurile în coșul de gunoi.
- (d) Veți păstra containerul de deșeuri la o anumită oră pe marginea drumului, iar colectorul îl va colecta de acolo.

21. Clasează-ți prioritatea (de la 1 la 4, 1 fiind cel mai mic din lista de priorități):

Facilitatile	Prioritatea
Rezerva de apa potabila	
Salubritate	
Managementul deseurilor solide	
Drenaj/Canalizare	

22. Care crezi că este cel mai frecvent tip de deșeuri generat la tine acasă?

23. Ați dori să aruncați zilnic deșeurile din gospodărie?

24. Ce tipuri de deșeuri sunteți dispus să depozitați pentru câteva zile

(a)) Deșeuri umede

(b) Material de ambalare, inclusiv capace pentru lapte și alte ambalaje alimentare

(c) Baterii

(d) Deșeuri sanitare menajere

(e) Deșeuri electronice

25. V-ați separa deșeurile menajere pentru că

(a) Este responsabilitatea dvs.

(b) Este obligatoriu

(c) Poate genera unele venituri

26. Ce tipuri de deșeuri separați și vindeți?

.....

27. Știți unde sunt duse deșeurile menajere?

.....

28. Sunteți dispus să participați voluntar la exercițiul de evaluare a volumelor de deșeuri produse pentru diferite categorii?

.....

5. *Schimbarile climatice*

Obiective

- Elevii își vor împărtăși experiențele personale, cunoștințele și emoțiile în privința schimbărilor climatice
- Vor descoperi, de asemenea, ce au în comun aceste experiențe și emoții
- Activitatea va scoate în evidență experiența colectivă și nivelul de înțelegere a fenomenelor schimbărilor climatice

Pregătire

Se pregătesc următoarele materiale:

- foaie de hârtie pentru fiecare elev
- Flip chart și un marker sau cretă și tablă de scris

Proiect derulat de

Introducere: 5 min

Explicați elevilor că scopul activității este să descopere experiențele personale, cunoștințele și emoțiile în privința schimbărilor climatice. Explicați și că veți răspunde la întrebări.

Adoptarea unei perspective asupra schimbărilor climatice : 5min

Elevii vor urmări un scurt clip video care va arata cat de importantă este educația privind schimbările climatice pentru a contribui la dezvoltarea durabilă și cum funcționează în practică. Acesta ne va arăta cum putem înțelege cauzele schimbărilor climatice prin intermediul educației. El ne va oferi exemple despre cum se pot implica profesorii și elevii și pot răspunde provocărilor ce țin de schimbările climatice. Proiecția poate avea loc pe un ecran larg sau pe calculatoare sau elevii pot fi grupați pentru a privi împreună.

<http://www.youtube.com/watch?v=KJbRnv7rMkk>

Diferențe și alternative

Elevii pot alege, ca soluție alternativă, să vadă Patrimoniul's World Heritage Adventures în Australia de la Marea Barieră de Corali.

Fișa pentru schimbări climatice

Dați fiecărui elev o copie a Anexei 1. Invitați elevii să se plimbe prin clasă și să se alătore unui coleg care poate răspunde într-un fel pozitiv la una dintre temele de pe fișă.

Solicitați să scrie numele persoanei pe spațiul de pe fișă și puneți întrebări colegului astfel încât să încurajați comunicarea experiențelor și emoțiilor lor.

Spuneți grupului că pot primi un singur răspuns pozitiv de la orice alt coleg. Ei trebuie să se mute la alți colegi pentru a completa câmpurile din chestionar.

Stimulați-i să completeze cât mai mult din câmpurile fișei în timpul disponibil însă fără a-i grăbi, astfel încât să asculte poveștile fiecăruia dintre colegi.

Discuție

Inițiați o discuție în grup, încurajându-i să se gândească la poveștile pe care le-au auzit și scrieți întrebările grupului despre schimbările climatice pe tablă sau pe flip chart.

Sugestii de întrebări

- Ați aflat ceva ce v-a surprins cu adevărat?

Proiect derulat de

- Ați descoperit experiențe comune cu ale altor colegi?
- Care au fost aceste experiențe?
- Ce emoții sau sentimente au fost cel mai des exprimate?
- Ați avut vreo dispută? Pe ce subiect?
- Ce a arătat activitatea că se știe despre schimbările climatice?
- A arătat că sunt unele lucruri pe care nu le știm sau suntem nesiguri de ele?
- Ce întrebări v-au trecut prin minte?

Încheiere

Pentru a încheia lecția, elevii vor sintetiza emoțiile lor colective despre schimbările climatice și ce s-ar cuveni să facă ei la orele de clasă pentru acest subiect.

Adaptare după “Climate Change People Search (Day 1 - Learning About Climate Change)” in Climate Change in the Classroom - UNESCO Course for Secondary Teachers on CCESD. UNESCO: Paris. 2013. p. 3. (<http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002197/219752e.pdf>)

Resurse suplimentare

Mai multe resurse despre schimbările climatice

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainabledevelopment/climate-change-education/>

Alte resurse despre metodele de predare și învățare pentru folosirea educației în vederea dezvoltării durabile (EDD) puteți consulta aici:

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainabledevelopment/climate-change-education/>

Consultați baza de date UNESCO despre educația privind schimbările climatice:

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainabledevelopment/climate-change-education/cce-clearinghouse/>

Notă

Aceasta este o activitate solicitantă. O oră de clasă solicitantă trebuie încurajată, însă nu până în stadiul în care elevii completează fișele lor fără a mai asculta ce spun colegii.

*Traducere de Alexandru Gabor pentru Platforma PROF 21 în cadrul PROIECTULUI *Prof21 – Dezvoltarea competențelor profesorilor și managerilor școlari pentru o școală atractivă și inclusivă*

Proiect derulat de

(POCU/73/6/6/105288) după *Climate Change* <http://cdn.worldslargestlesson.globalgoals.org/2016/06/27-Climate-Change.pdf>.

Toate drepturile de autor sunt rezervate companiei non-profit Project Everyone (conform licenței <http://worldslargestlesson.globalgoals.org/asset-licence/>). Materialele pot fi utilizate și redistribuite doar cu menționarea sursei, iar conținutul acestora nu poate fi modificat.

World's Largest Lesson este un proiect de educație colaborativă menit a sprijini anunțul făcut de ONU privind Scopuri Globale ale Dezvoltării Durabile. Acest proiect e o dovadă vie a importanței celor 17 Obiective Globale „Parteneriate pentru obiective” și nu ar fi fost posibil fără ajutorul partenerilor care lucrează cu noi.

ANEXA 1

FIȘĂ PENTRU SCHIMBĂRILE CLIMATICE

GĂSEȘTE PE CINEVA CARE	NUME	NOTE PENTRU DISCUȚIA TA
1) S-a alăturat unei inițiative de acțiune pe tema schimbărilor climatice		
2) Este îngrijorat de ceea ce s-ar putea întâmpla în viitor		
3) A auzit că încălzirea globală va aduce cu ea noi boli		
4) Este nesigur asupra diferenței dintre climă și vreme		
5) Simte că ritmul obișnuit al sezoanelor se schimbă		
6) Cunoaște oameni care au fost nevoiți să se mute ca urmare a schimbărilor climatice		
7) Se poate gândi la schimbări ce pot opri schimbările climatice		

8) Blamează națiunile bogate pentru schimbările climatice		
9) Poate spune o poveste recentă despre schimbările climatice		
10) Încearcă să fie „verde” făcând economie la energie		
11) Crede că schimbările climatice nu sunt atât de grave		
12) Cunoaște un fermier care e îngrijorat asupra schimbărilor climatice		
13) Simte că stilul de viață și cultura lor e amenințată de schimbările climatice		
14) Crede că femeile și fetele vor avea cel mai mult de suferit de pe urma creșterii temperaturii		
15) A văzut efectele schimbărilor climatice în locul în care trăiesc		
16) Pot imagina schimbări pentru a ne adapta schimbărilor climatice		
17) Are emoții extrem de puternice pe tema schimbărilor climatice		
18) A auzit sau a citit predicții teribile pe tema schimbărilor climatice		
19) Consideră că copiii nu vor fi capabili să trăiască așa cum au trăit si ei		
20) A aflat că unele specii vor fi extinse din cauza schimbărilor climatice		

ANEXA 2

**BIECTIVELE
DE DEZVOLTARE
DURABILĂ**

6. Inovații în alimentație

Introducere

"Poluarea apei a redus cantitatea disponibilă de apă și a pus în pericol fauna acvatică. Trebuie să luăm și să aplicăm măsuri stricte pentru a se asigura o mai bună sustenabilitate a vieții acvatice și a ecosistemului în ansamblu." (**Collins Abalu** Teacher, Școala Gimnazială, Ladela , Abuja, Nigeria)

Timp total

45-60 min

Vârsta

12-15 ani

Obiective

- La sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili să:
- Să înțeleagă cadrul Obiectivelor Globale pentru Dezvoltare Durabilă;
- Să ia în calcul impactul alegerilor zilnice ale consumatorilor (de ex., mâncarea din farfuria ta) din perspectiva Obiectivelor Globale ;
- Să acorde atenție inovațiilor din practica sistemelor de alimentație din perspectiva unei abordări științifice.

Materiale

- Hârtie simplă și tablă de conferințe
- Anexa A
- Materiale de scris și desenat
- Proiector sau alt mijloc de a vedea videoclipul <http://www.phillyurbancreators.org>

Proiect derulat de

Pregătirea lecției

- Echipament video și audio necesar pentru a vedea prezentarea video
- Descărcarea videoclipului de pe site-ul lui Philly Urban, "This Urban Farm is Transforming Lives"

Notă pentru profesori

Pentru a crește înțelegerea Obiectivelor Globale, profesorii pot face legături între comportamentele din lumea reală a elevilor în ceea ce privește cumpărurile în familie și pregătirile și Obiectivul 3 (Sănătate și bunăstare) și Obiectivul 11 (Orașe și comunități durabile).

Membrii Urban Creators prezenți în videoclip sunt agricultori urbani inovatori; ei și-au asumat sarcina de a îmbunătăți sănătatea membrilor comunității locale prin adresarea unor probleme precum sărăcia, insecuritatea alimentară și revitalizarea cartierelor.

Prin familiarizarea tinerilor cu practicile "de la fermă către farfurie" și cu fermierii înșiși profesorii merg dincolo de simpla analiză a practicilor la implicarea elevilor în apărarea practicilor sociale.

Vocabular de bază

- Sustenabilitate
- Dezvoltare
- Obiective
- Climat
- Consum
- Amprenta de carbon
- Inovare
- Distribuție
- Hidrocultura
- Campanie

Pasul 1. Revedeți Obiectivele Globale 1 și 3

Pentru a introduce această activitate de explorare, revizuiți obiectivul 3, Sănătate și Bunăstare și obiectivul 11, Orașe și comunități durabile din cele 17 Obiective de dezvoltare durabilă și solicitați elevilor să-și amintească tipurile de alimente, din mesele lor reprezentative.

Dacă este necesar, revedeți materialele pentru obiectivele 3 și 11 la <http://worldlargestlesson.globalgoals.org>¹

Pasul 2. Concetrați-vă asupra unui obiectiv global

Cereți elevilor să ia în considerare modul în care tipurile de alimente ar fi putut fi cumpărate din fermele sau cooperative locale. Ar fi posibil acest lucru acolo unde trăiesc?

Pasul 3. Concetrați-vă asupra unui obiectiv global

Elevii vor explora impactul agriculturii urbane urmărind un scurt clip video de la creatorii Philly Urban. Proiectați videoclipul "Aceasta Ferma Urbană este Transformarea vieții "(4 minute).

<https://www.youtube.com/watch?v=ZHmChfUwWmU>

Analiză

Explicați faptul că videoclipul este parte dintr-un interviu acordat de un jurnalist de la Huffington Post care informează despre această fermă urbană înființată pentru a produce alimente pentru comunitatea locală (terenul a fost inițial un loc de depozitat gunoier!). Cere elevilor să noteze pe hârtie orice idei împărtășite care le vin în timpul vizionării videoclipului care se referă la subiectul inovării alimentare și termenii-cheie menționați mai sus.

Diferențe și alternative

Dacă nu puteți proiecta filmul sau nu aveți echipamentul necesar, descărcați și/sau printați pag. 3 din Rezumatul Urban Creators de la acest link.

<http://cdn.worldlargestlesson.globalgoals.org/2016/08/Changemakers-Take-Action2.pdf>

Apoi citiți cu voce tare rezumatul.

¹ N.t. Puteți revedea Obiectivele de Dezvoltare Durabilă în limba română pe site-ul Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă (<http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/obiective/>)

Pasul 4. Revedeți și discutați videoclipul : 10 min

Apoi revedeți videoclipul sau fișa și invitați elevii să discute. Cereți-le să ia în considerare orice practică alimentară inovatoare propusă de Creatorii urbani:

- Cum au influențat aceste practici comunitatea locală din Philadelphia?
- Cum a influențat acest lucru Obiectivele globale?

În cadrul discuției, explicați elevilor modul în care membrii Creatorilor urbani sunt agricultori urbani inovatori. Ei și-au asumat misiunea de a îmbunătăți starea de sănătate a comunității locale, abordând probleme legate de sărăcie, insecuritatea alimentară și revitalizarea cartierelor.

Discuție despre extinderea activității

Stimulați dialogul

Încurajați și aprofundați dialogul oferind noi puncte de vedere sau subiecte conexe. Ca activitate suplimentară, folosiți una sau mai multe dintre întrebările de mai jos pe o foaie de hârtie separată sau adoptați un model de Seminar Socratic. (Într-o activitate de tip Seminar Socratic, elevii se ajută reciproc să înțeleagă ideile, problemele și valorile reflectate într-un text sau într-un video, prin discuții în grup)

- Care sunt problemele cu care se confruntă comunitățile urbane în ceea ce privește cumpărăturile de băcănie?
- Cum am putea să ne hrănim în comunitatea noastră, dacă nu avem acces la magazinele de bacanie sau la piață?
- Care sunt temerile dvs. cu privire la amprenta de carbon a alimentelor provenite de la locuri îndepărtate?
- Cum putem crește consumul de alimente și produse agricole produse local?
- Ce metodă sau adaptare nouă a achiziționării și pregătirii produselor alimentare am putea să încercăm în orizontul apropiat pentru a susține obiectivele?
- Ce actori din comunitatea locală ar trebui să aibă sarcini privind sistemele alimentare alternative?

- Ce este mai important, confortul omului și ușurința accesului la alimente sau impactul negativ al alimentelor asupra terenului, apei, aerului și altor vietăți?
- Ce preferați să mâncați, mâncare fast-food sau mâncare sănătoasă? Găsiți explicații detaliate.

Gândire critică

Cereți elevilor să se gândească critic la studiul de caz prezentat de Creatorii Urbani și conceptele deja învățate la clasele de știință, și să le aplice în viața lor de zi cu zi, în special consumul de alimente din farfuria lor. Elevii trebuie să facă observații scrise, să pună întrebări și să-și dezvolte opinii privind fezabilitatea agriculturii urbane în propria comunitate locală.

Munca de echipă

Împărțiți elevii în echipe de două sau trei persoane. Echipele ar trebui să colaboreze pentru a stabili dacă dezvoltarea acestor ferme urbane în propriile comunități ar avea aceleași beneficii și apoi vor concepe (digital sau pe hârtie) postere de campanie pentru a prezenta recomandările lor pentru și contra schimbării comportamentelor sau a evoluțiilor, și impactul acestora asupra Obiectivelor 3, 11 și a altor Obiective.

Amintiți-le să folosească informații și detalii din videoclip sau din fișă pentru a construi argumentele.

Prezentarea rezultatelor

Afișați posterele completate în sala de clasă și invitați membri ai familiei sau membri ai unităților școlare să dea feedback la opiniile și concluziile scrise ale elevilor. Imaginile posterelor realizate de elevi pot fi, de asemenea, colectate și postate ulterior într-un fișier virtual, cum ar fi Padlet, pentru a răspândi mesajele campaniei elevilor și pentru a arăta altor clase modelul de lecție.

Pasul 5. Creați un lanț de impact: 10min

Solicitați elevilor fie individual, fie în grupuri mici, să creeze un lanț de consecințe care redau conținutul discuțiilor. Începeți cu acțiunile Creatorilor urbani și notați într-un lanț impactul pe care l-au creat în comunitatea lor locală în diverse sectoare diferite și, apoi, la impactul asupra Obiectivelor Globale. Stimulați includerea impactului pe care îl are creșterea nivelului de conștientizare a acțiunilor lor asupra celorlalți pentru așezări urbane similare sau din alte țări, și impactul acestor acțiuni asupra altor obiective globale.

Pasul 6. Imaginați un lanț de impact: 10min

Folosind această abordare, cereți elevilor să lucreze în grupuri mici pentru a imagina o nouă serie de consecințe, care începe cu o acțiune întreprinsă în școala lor sau în comunitatea locală pentru a soluționa Obiectivul 3, Sănătate și Bunăstare sau Obiectivul 11, Orașe și Comunități durabile.

Activități de diseminare

Distribuiți ideile și lecțiile în social media cu hashtagurile următoare #TeachSDGs, #WorldsLargestLesson @TheWorldsLargestLesson @TheWorldsLesson @theworldslesson

Invitați elevii să își exprime gândurile și ideile cu echipa de la Philly Urban Creators la <https://flipgrid.com/globalvoice>

Adăugați activitatea dvs. pe harta globală a educației despre Obiectivele globale: <http://worldslargestlesson.globalgoals.org/map>

Extinderea ideilor și activităților

Profesorii sunt încurajați să invite experți, de pildă agricultorii locali, să vorbească cu elevii pentru a ilustra clar, prin materiale video sistemele de distribuție a produselor alimentare. În funcție de suportul tehnologic, elevii pot experimenta o excursie de imersie în realitatea virtuală (VR) pentru a vedea mai clar facilitățile alimentare, metodele agricole și chiar materialele.

Călătorie virtuală

<http://www.realdirtblog.ca/360-virtualreality-farm-tours-theyre-udderlyamazing/>

<http://www.delavalcorporate.com/newsmedia/news/hamra-farm-now-availablein-virtual-reality/>

Dacă este posibil, programați o excursie cu elevii la fermele locale, centre de distribuție sau piețe care oferă oportunități bune de învățare. Elevii pot fi încurajați activ să investigheze sistemele alimentare la fermele locale. Elevii pot formula un plan să crească plante, ce pot fi folosite în practicile locale de gătit, de exemplu, în cantina școlii sau acasă.

A explora grădinile sustenabile

Prin efectuarea unui studiu de fezabilitate al *hidroculturii*, elevii ar putea evalua dacă există o nouă modalitate de a face lucrurile în beneficiul părților locale interesate.

Apoi, ei ar putea să participe la un tur virtual al unei alte comunități școlare care a început deja un proces similar. Iată o legătură cu resursele pentru crearea și susținerea unei grădini sustenabile la grădiniță: <https://www.kidsgardening.org/create-sustain-a-program/>

Iată un ~~articol despre o școală care a adoptat practici prietenoase cu mediul:~~

<http://jacksonville.com/news/metro/2012-08-20/story/new-st-johns-school-focuses-high-tech-eco-friendly> și un alt link înrudit: <http://www.farmentoschooltable.com/>

A crea un meniu sustenabil de mâncare

Încurajați elevii să creeze un meniu alimentar sustenabil. Elevii ar trebui să ia în considerare impactul social al traseului alimentelor până "la farfurie". În mod aplicat, elevii ar trebui să se gândească și să investigheze conservarea resurselor naturale, prevenirea risipei alimentare, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și amprenta de carbon și apă.

Campaniile

Elevii pot crea o campanie "Eat Local" (*Mănâncă local*) la școala lor. Cereți elevilor să evalueze practicile "de la fermă până la farfurie" și, în mod special, să analizeze atent produsele cu origine locală. Prin cercetarea și scrierea unei liste de cinci alimente care au fost produse local și care sunt acum vândute în magazinele alimentare, activitățile de învățare pot da rezultate ce aduc mai târziu inovații.

Resurse suplimentare

Stories of Hydroponics Innovations from the World Food Programme

<http://innovation.wfp.org/>

The Story of the Impossible Burger <https://www.impossiblefoods.com/>

USDA Economic Research Service <https://www.ers.usda.gov/topics/food-choices-health/food-access/>

Recycling Efforts and more lesson plans at Education World

<http://www.educationworld.com/our-hungry-planet>

Hippoworks Climate Videos for younger children (World's Largest Lesson & UNICEF)

<https://vimeo.com/album/4040236>

Eat Green: Our Everyday Food Choices Affect Global Warming & the Environment (NRDC)

https://www.nrdc.org/sites/default/files/eatgreenfs_feb2010.pdf

Climate Protection Partnership <https://www.myclimate.org/education/>

Understanding Climate: Smart Agriculture (FAO)

<https://www.youtube.com/watch?v=IUdNMsVDIZ0&feature=youtu.be>

Food Systems Tools (Nourish, Worldlink) <http://www.nourishlife.org/teach/food-system-tools/>

Notă – această lecție este, în mod ideal, o completare a lecției „Fiecare farfurie spune o poveste”, ce implică a lua parte la Food Project și a identifica un argument pentru schimbare.

*Traducere de Alexandru Gabor pentru Platforma PROF 21 în cadrul PROIECTULUI *Prof21 – Dezvoltarea competențelor profesorilor și managerilor școlari pentru o școală atractivă și inclusivă* (POCU/73/6/6/105288) după *Food Innovations: Investigations in Science*, <http://cdn.worldslargestlesson.globalgoals.org/2017/07/Food-Innovation-for-the-Global-Goals-May-2018-Edit.pdf>. Toate drepturile de autor sunt rezervate companiei non-profit Project Everyone (conform licenței <http://worldslargestlesson.globalgoals.org/asset-licence/>). Materialele pot fi utilizate și redistribuite doar cu menționarea sursei, iar conținutul acestora nu poate fi modificat.

Profesorii pot disemina și partea a 2-a a videoclipului <https://vimeo.com/178464378>, din cadrul World Largest Lesson, care îi include pe creatorii lui Phily Urban.

World's Largest Lesson este un proiect de educație colaborativă menit a sprijini anunțul făcut de ONU privind Obiectivele Globale ale Dezvoltării Durabile. Acest proiect e o dovadă vie a importanței celor 17 Obiective Globale „Parteneriate pentru obiective” și nu ar fi fost posibil fără ajutorul partenerilor care lucrează cu noi.

ANEXA 1

Programa școlară pentru curricula de fata oferă cadrelor didactice un sprijin concret în centrarea demersului didactic pe situații de învățare, potrivit specificului competențelor care trebuie formate, prin prezentarea cu caracter orientativ a unor exemple de activități de învățare:

- exerciții de clarificare a înțelesului unor termeni specifici domeniului (de exemplu, realizarea unui „dicționar al educației pentru dezvoltare durabila”);
- dezbateră semnificației unor concepte specifice (de exemplu, „cetățenie globală”, „cetățean al lumii”);
- realizarea de portofolii pe teme specifice educației pentru dezvoltare durabila, pentru protecția mediului (de exemplu: „Cum percep eu globalizarea?”, „Planeta la control”, „Regenerarea planetei – un obiectiv produs de la sine?”);
- discutarea unor cazuri preluate din mass-media, care îi pun pe elevi în contexte de învățare în care

pot să conștientizeze interdependențele (de exemplu, „Un vulcan din Islanda erupe – impact local sau global?”, „Planeta - sat planetar?”);

- identificarea rolului unei persoane în calitate de cetățean al lumii;
- dezvoltarea abilității elevilor de a analiza critic o problemă care se manifestă la nivel global;
- exerciții care îi pun pe elevi în situația de a fi interesați de „ceilalți” în sens restrâns (la nivel local) și în sens larg (la nivel global), de a fi interesați de evenimente globale;
- corelarea, în contexte diferite, a drepturilor pe care le au oamenii cu responsabilitățile corespunzătoare acestora;
- organizarea unui concurs pe problematica drepturilor omului;
- exerciții de asumare, în diferite contexte, a responsabilității individuale și a responsabilității colective;
- studii de caz pentru analizarea impactului discriminării și a xenofobiei în generarea/alimentarea unor conflicte locale, regionale, internaționale;
- analiza complexității rezolvării unui conflict, a necesității cooperării pentru menținerea păcii;
- analiza impactului unor conflicte în zona în care manifestă și la nivel global (de exemplu „Starea de război dintr-o zonă mai îndepărtată a planetei – o garanție a siguranței pentru locul în care trăiesc?”);
- exersarea empatiei, a manifestării sensibilității față de nevoile și drepturile celorlalți;
- exerciții de valorizare a celorlalți ca diferiți, daregali;
- analiza calității mediului înconjurător, specific comunității în care trăiesc elevii;
- exerciții care îi pot sensibiliza pe elevi să manifeste preocupare pentru calitatea mediului la nivel local, regional, național, global;
- exerciții care îi confruntă pe elevi cu responsabilități față de mediul înconjurător și față de modul de utilizare a resurselor;
- simulare/joc de rol în scopul dezvoltării sentimentului de grijă pentru viitorul planetei și al generațiilor viitoare;
- realizarea unor activități în parteneriat (de exemplu, între școli sau între școală și comunitatea locală);
- exerciții de conștientizare a legăturilor dintre alegerile pe care le fac oamenii și consecințele alegerilor, dintre cauze și efecte;
- exerciții de conștientizare a consecințelor (pozitive/negative) ale acțiunilor oamenilor asupra mediului înconjurător;

- analizarea consecințelor pozitive și a celor negative ale stilurilor de viață ale oamenilor în ceea ce privește dezvoltarea durabilă;
- dezbateri/realizarea de colaje pe tema dreptului la educație pentru fetele din țările Africii Sub-Sahariene;
- realizarea unor postere multimedia pe problematica globalizării, a dezvoltării durabile și a cetățeniei globale;
- implicarea elevilor în contexte de învățare care presupun opțiuni (de exemplu, „Cetățean informat și indiferent/Cetățean informat și proactiv”);
- implicarea elevilor în acțiuni de voluntariat prin dezvoltarea de proiecte.

Strategiile de lucru propuse trebuie să țină seama de experiența elevilor la această vârstă și să permită valorizarea pozitivă a acestei experiențe.

Demersul educațional este diferit pe cele două ramuri educaționale: ciclul gimnazial și liceal inferior.

Din perspectiva demersului educațional centrat pe elev și pe dobândirea de către elev a competențelor programei școlare, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative. Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, recomandăm utilizarea unor forme și instrumente complementare, cum sunt: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor. Procesul de evaluare va pune accent pe:

- valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev;
- recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte non-formale sau informale.

Educația formală în cadrul orelor de curs este completată de educația non-formală și informală, profesorii și elevii având posibilitatea să-și pună în practică creativitatea personală.

Bibliografie

Programa școlară pentru disciplina opțională EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE [curriculum la decizia școlii pentru liceu], *Anexa nr. 3 la ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 3542/27.03.2015*
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Educație pentru obiectivele dezvoltării durabile: Obiective de învățare, *UNESCO 2017*

Keating-Chetwynd, S. (Ed.). *Cum pot toți profesorii să sprijine educația pentru cetățenie și drepturile omului: un cadru pentru dezvoltarea competențelor*. București: Editura Universitară, 2013.

Velea L.-S. (coord.). *Participarea elevilor în școală și comunitate. Ghid pentru profesori și pentru elevi*. Botoșani: Editura Agata, 2006.

Strategia Națională a României privind Dezvoltarea Durabilă. Orizonturi 2013-2020-2030, 2008. Disponibilă la:

<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/dezvoltare-durabila/strategia-nationala-a-romaniei-2013-2020-2030/>

Declarația Universală a Drepturilor Omului. Disponibilă la:

http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Declaratia_Universala_a_Drepturilor_Omului.pdf

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, accesata la

<http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/despre/>

United Nations Millennium Declaration, New York: ONU, 2000. Disponibil la:

<http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>

Obiectivele de Dezvoltare Durabila ONU, accesate la

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

The Millennium Development Goals Report 2011, New York: ONU, 2011. Disponibil la:

[http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/\(2011_E\)%20MDG%20Report%202011_Book%20LR.pdf](http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/(2011_E)%20MDG%20Report%202011_Book%20LR.pdf)

Millennium Development Goals for Romania. Disponibil la: <http://www.undp.ro/mdg/mdgs-in-romania>

Un plan de acțiune al UE, în douăsprezece puncte, în sprijinul obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, Bruxelles: Comisia Europeană, 2010. Disponibil la:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0159&from=RO>,

The Maastricht Global Education Declaration, Appendix To the European Strategy Framework for Improving and Increasing Global Education in Europe to the Year 2015, Maastricht, 2002.

http://www.coe.int/t/dg4/nscentre/Resources/Publications/GE_Maastricht_Nov2002.pdf.

Îmbunătățirea competențelor pentru secolul 21: un program de cooperare europeană pe plan școlar.

Bruxelles: Comisia Europeană, 2008. Disponibil la: <http://www.see->

[educoop.net/education_in/pdf/com2008_0425ro01.pdf](http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/com2008_0425ro01.pdf)

Site-ul oficial al Comisiei Europene www.ec.europa.eu

Site oficial al UNICEF <http://www.unicef.org/>

Pagina oficială a Uniunii Africane <http://www.au.int>

A Guide for Teaching the Sustainable Development Goals by the Manitoba Council for International Cooperation, licensed under CC BY-NC-SA 4.0., *Sustainable Foundations*

LESSON PLANS FOR POSITIVE ACTIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT

GOALS, disponibil la <https://www.ecoschools.global/lesson-plans-for-teachers>

„Micul îndrumar al tânărului drumeț montan” – ediția 2001, autori Constantinescu I. și Trașcă D;

Experiential Learning. A best practice handbook for educators and trainers, Beard, Collin, Wilson, John, London, Ed. Kogan Page, 2006.

Designing Experiential Learning in Adult Organizations, Glasser, Rollin, Roadcap, Barbara, URL: www.hrdq.com.

Experiential Learning: Association for Experiential Education <http://www.aee.org/>. Kolb, David A, *Experience as the source of learning and development*, Ed. Prentice Hall, 1984.

Learning Styles and Learning Spaces: Enhancing Experiential Learning in Higher Education, Kolb, David, Kolb, Alice, URL: <http://www.jstor.org/stable/40214287>.

Freedom to learn, Rogers, C, Freiberg, Jerome, Ed. Prentice Hall, 1994.

What is Experiential Education?. Chapman, S., McPhee, P., & Proudman, B. (1995). In Warren, K. (Ed.), *The Theory of Experiential Education* (pp. 235-248). Dubuque: Kendall/Hunt Publishing Company.

Manualul de educație outdoor, 2013, Comenius Regio Partnership Eco- Edu Beyond Rhetoric Project

Proiect realizat de Fundația Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună”, cu sprijinul financiar al Mecanismului Financiar al SEE 2014 – 2021. Conținutul paginii nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact sau a Oficiului Mecanismului Financiar Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.

Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă.